

Twaalf vragen over holocaustontkenning

Over de Holocaust zijn bibliotheken vol geschreven. Indringende getuigenverslagen, diepgravend historisch onderzoek en uitgebreide informatieve websites kunnen geïnteresseerden meer dan voldoende kennis en inzicht geven van en in de geschiedenis van een van de grootste misdaden tegen de mensheid uit de vorige eeuw.

Leugens

Over de Holocaust worden echter ook onwaarheden en leugens verspreid. Met name op internet, maar ook daarbuiten, zijn er geschriften in omloop waarin openlijk ontkend wordt dat de Holocaust werkelijk heeft plaatsgevonden. Op internet bestaan er 'hate-sites' die geen ander doel hebben dan de Holocaust belachelijk maken of deze te trivialisieren. Het nazi-vernietigingskamp Auschwitz en het dagboek van Anne Frank, twee symbolen van de Holocaust die iedereen kent, zijn daarbij belangrijke mikpunten.

Ongevraagd

Hoewel slechts enkele ontkenner publicaties op hun naam hebben staan, worden hun ideeën via internet wijd verspreid. Iedereen die op internet op zoek gaat naar informatie over de Holocaust, kan ongevraagd met de geschriften van deze ontkenner in aanraking komen. Wie er nog weinig van af weet, kan hierdoor gaan twifelen, of zelfs dergelijke uitlatingen voor waar aannemen.

Tegenwicht

Om tegenwicht te bieden tegen deze onwaarheden en leugens heeft de Anne Frank Stichting in het webdossier holocaustontkenning informatie over dit fenomeen bijeen gebracht. Ook is in dit webdossier documentatie en informatie te vinden over de beste manieren om holocaustontkenning tegen te gaan. Het webdossier wordt hier vergezeld van een twaalfal vragen en antwoorden waarin in kort bestek wordt ingegaan op de achtergronden van dit fenomeen.

Vragen

1. **Wat is holocaustontkenning?** 2
2. **Welke motieven hebben holocaustontkenners?** 3
3. **Wat zijn hun belangrijkste doelwitten?** 4
4. **Wie zijn die ontkenner eigenlijk?** 5
5. **Waarom komt veel holocaustontkenning uit het Midden-Oosten?** 6
6. **Welke rol speelt internet?**..... 7
7. **Hoe herken je sites waarop de Holocaust wordt ontkend?**..... 8
8. **Is holocaustontkenning strafbaar?** 8
9. **Zijn er wel eens veroordelingen geweest?** 9
10. **Valt holocaustontkenning dan niet onder vrijheid van meningsuiting?.** 10
11. **Is de Holocaust de enige genocide die wordt ontkend?**..... 11
12. **Moet je holocaustontkenners bestrijden of doodzwijgen?**..... 12

1. Wat is holocaustontkenning?

Het woord Holocaust is na de Tweede Wereldoorlog (1939-1945) de meest gebruikte benaming geworden voor de systematische moord door de nazi's op zes miljoen Europese joden. Niet alle slachtoffers vonden de dood in de gaskamers van de Duitse vernietigingskampen in Polen. Velen zijn ook omgekomen door executie, ziekte, honger en het verrichten van slavenarbeid. Holocaustontkenning, soms ook *negationisme* genoemd, is een poging om te bewijzen dat deze massamoord niet heeft plaatsgevonden.

Gedocumenteerd

De Holocaust is zo goed als zeker de best gedocumenteerde misdaad tegen de mensheid uit de geschiedenis. Er zijn bijzonder veel bewaard gebleven documenten, met name van het nazi-regime zelf, betreffende de planning en uitvoering van deze misdaad. Zo hielden de nazi's een uitgebreide en grotendeels bewaard gebleven administratie bij van de transporten naar de kampen.

Bewijzen

Er bestaan veel filmbeelden en foto's van de bevrijding van de kampen, er zijn tal van massagraven gevonden, er is een overdaad aan materiële bewijzen – van grote bundels afgesneden hoofdhaar van de kampslachtoffers tot grote bergen achtergelaten bagagekoffers – en er zijn tal van getuigenverklaringen, zowel van overlevenden als van daders, omstanders en toevallige getuigen. Verschillende bewakers hebben in naoorlogse processen de misdaden begaan in de concentratie- en vernietigingskampen toegegeven en bevestigd.

'Joodse propaganda'

Niettemin beweren sommige mensen dat de Holocaust helemaal niet heeft plaatsgevonden. Ze betogen dat de Holocaust 'joodse propaganda' of zelfs een 'joodse leugen' is. Ze proberen aan te tonen dat het getal van zes miljoen slachtoffers schromelijk overdreven is. Of ze zeggen dat de nazi's helemaal geen gaskamers hebben gebruikt om joden te vermoorden. Sommige holocaustontkenners beweren zelfs dat Hitler de beste vriend van de joden was en dat hij actief heeft geprobeerd om hen te beschermen.

Revisionisten

Een groot deel van het ontkennen of bagatelliseren van de Holocaust gebeurt in georganiseerd verband en niet zelden onder pseudo-wetenschappelijke vlag. Bij voorkeur presenteren deze ontkenneren zich dan met neutrale benamingen als *revisionisten* of *historisch-revisionisten*. Ze organiseren zich in netwerken met een wetenschappelijk klinkende naam: *Institute for Historical Review*, *Committee for Open Debate on the Holocaust*, of *Vrij Historisch Onderzoek*.

'Open debat'

Ontkenners van de Holocaust zeggen een revisie, een herziening van de gangbare geschiedschrijving over de Tweede Wereldoorlog na te streven en willen een zogenaamd 'open debat' over de Holocaust. Binnen de wetenschappelijke wereld hebben Holocaustontkenners evenwel geen enkele status en worden hun geschriften niet serieus genomen. Revisionisten afficheren zichzelf als wetenschappelijk onderzoeker, maar zijn dat niet. Niet één serieuze historicus twijfelt er aan dat de Holocaust werkelijk heeft plaatsgevonden.

2. Welke motieven hebben holocaustontkenners?

Veel mensen en netwerken van mensen die de Holocaust ontkennen of bagatelliseren hebben een politiek doel. Ze proberen het nationaal-socialistisch systeem vrij te pleiten en van zijn morele schuld te ontdoen. Op die manier is het een poging om nieuwe aanhangers te winnen voor de ideologie van het nationaal-socialisme. Zonder massamoord en oorlogsmisdaden van het nationaal-socialisme zouden extreemrechtse groepen en partijen veel meer aanhang kunnen verwerven, is de achterliggende idee.

Antisemitisme

Op de keper beschouwd is holocaustontkenning in de eerste plaats een vorm van antisemitisme. Door de feiten van de Holocaust te ontkennen of aan te vallen, verspreiden ontkenners hatelijke ideeën over joden. Veel holocaustontkenners zeggen met zoveel woorden dat joden de schuldgevoelens van niet-joden over de Holocaust exploiteren en dat zij de media en de wetenschappelijke wereld controleren.

Pijnlijk

Deze manier van redeneren lijkt sterk op de propaganda waarmee Hitler in de jaren '20 en '30 van de vorige eeuw aan de macht wist te komen. Met name voor overlevenden van de Holocaust en voor veel van hun nabestaanden is het ontkennen dat deze georganiseerde massamoord daadwerkelijk heeft plaatsgevonden uiterst pijnlijk en grievend.

Twijfel zaaien

Ook proberen ontkenners, door twijfel te zaaien over het lot van de joden tijdens de Tweede Wereldoorlog, de bestaansgrond van de staat Israël te ondermijnen. Met name in de Arabische wereld en in een aantal andere moslimlanden is holocaustontkenning een wapen in de strijd tegen wat zij de 'zionistische entiteit' noemen, de joodse staat Israël.

3. Wat zijn hun belangrijkste doelwitten?

In de geschriften en op de websites van revisionisten en negationisten komt een aantal thema's regelmatig terug. Auschwitz, het grootste nazi-vernietigingskamp in Polen, is hun belangrijkste doelwit. Ondanks de overweldigende hoeveelheid fysiek en schriftelijk bewijsmateriaal en talloze getuigenverklaringen van zowel daders als slachtoffers, schrijven ontkenners dat er in Auschwitz geen gaskamers hebben gestaan om joden te vermoorden.

'Ontluizen'

Revisionisten beweren dat de gaskamers eigenlijk lijkenhuizen waren of ruimtes om gevangenen te 'ontluizen'. In meerdere geschriften wordt ontkend dat er in de gaskamers van Auschwitz-Birkenau het gifgas Zyklon B is gebruikt. Een veelgebruikt argument is ook dat de crematoria in Auschwitz helemaal geen capaciteit hadden om meer dan 1 – 1,5 miljoen lichamen te verbranden. Met technische details proberen deze publicaties de indruk van betrouwbaarheid te geven. Al deze revisionistische argumenten en falsificaties worden in het boek *The Case for Auschwitz* van Robert Jan van Pelt stuk voor stuk weerlegd aan de hand van bewijsmateriaal.

Dagboek

Een ander mikpunt van ontkenners is het dagboek van Anne Frank. Er zijn boeken en brochures in omloop waarin valt te lezen dat het dagboek een vervalsing is, door anderen dan Anne Frank zelf geschreven. Er bestaan websites waarop beweerd of gesuggereerd wordt dat delen van het dagboek met ballpoint zijn geschreven en dus van na de oorlog moeten zijn. In het Publiciteit rond Anne Frank en haar dagboek wordt uitgebreid ingegaan op de valse claims van holocaustontkenners aangaande het dagboek.

Andere uitspraken

Andere vaak gebruikte argumenten en uitspraken van holocaustontkenners:

- Het aantal van zes miljoen doden zou zwaar overdreven zijn. Het zijn er veel minder, bijvoorbeeld niet meer dan enkele tienduizenden of honderdduizenden geweest.
- Er is na de oorlog nooit een specifiek, door Hitler ondertekend bevel gevonden om de joden uit te roeien.
- Niet alleen Auschwitz, maar alle kampen waren werkkampen, geen vernietigingskampen.
- Het bewijs geleverd op het Neurenbergtribunaal (1945 -1946) was flinterdun; ooggetuigen spraken elkaar tegen, de rechters waren partijdig en er was zo goed als geen verdediging.
- Duitsland heeft net zo geleden als de Geallieerden. Waarom kan het lot van de Duitse bevolking in gebombardeerde steden als Dresden niet vergeleken worden met het lot van de joden?

4. Wie zijn die ontkenners eigenlijk?

De eerste ontkenners waren de daders zelf. Er is na de oorlog bewijsmateriaal gevonden waarin Heinrich Himmler, hoofd van de SS, aan de kampcommandanten opdracht gaf archiefmateriaal, kampcrematoria en andere sporen van de massamoord op de joden te vernietigen. Andere SS-kopstukken zijn na de oorlog het land uit gevlucht en hebben altijd ontkend zich schuldig te hebben gemaakt aan massamoord of misdaden tegen de menselijkheid.

Frankrijk

Boeken en brochures waarin de Holocaust werd ontkend, doken al snel op na de Tweede Wereldoorlog, eerst in Frankrijk en later ook in Duitsland, de Verenigde Staten en in andere landen. Eén van de eerste revisionistische pamfletten verscheen in Frankrijk drie jaar na de oorlog en werd geschreven door Maurice Bardèche. Zijn geschrift *Nuremberg ou la terre promise* (Neurenberg of het beloofde land) uit 1948 bevat argumenten die later door andere negationisten netjes werden uitgewerkt.

Vervalsing

Andere bekende holocaustontkenners zijn Arthur Butz, schrijver van *The Hoax of the Twentieth Century* (1976), Richard Harwood (pseudoniem van Richard Verrall, een Britse neo-nazi leider), schrijver van *Did Six Million Really Die* (1974) en Robert Faurisson, taalkundige en schrijver van onder meer *Mémoire en défense contre ceux qui m'accusent de falsifier l'histoire. La question des chambres à gaz* (1980). Laatstgenoemde heeft ook een brochure op zijn naam staan waarin omstandig wordt 'bewezen' dat het dagboek van Anne Frank een vervalsing is. Twee andere veelverspreide revisionistische geschriften zijn het zogeheten *Leuchter-rapport* en de *Rudolf-expertise*, twee 'onderzoeken' waarin 'bewezen' wordt dat er geen gaskamers hebben bestaan.

Rationeel

Van alle revisionistische schrijvers is de Britse auteur David Irving (geb. 1938) waarschijnlijk het meest bekend. Irving, die meer dan dertig boeken op zijn naam heeft staan, bouwde in de jaren '60 en '70 een reputatie op als schrijver van even spraakmakende als controversiële boeken over het Derde Rijk en de militaire geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog. Maar met zijn boek *Hitler's War* (1977), het eerste van een tweedelige biografie van Adolf Hitler, kwam Irving echt in revisionistisch vaarwater terecht. In dat boek schildert hij Hitler als een rationeel en intelligent dictator, als iemand die er eigenlijk alleen op uit was om de Duitse welvaart en invloed op het Europese continent te vergroten.

Smaadproces

Nadien heeft Irving in woord en geschrift meerdere malen het bestaan van de gaskamers ontkend. Meer en meer kwam hij ook te verkeren in extreemrechtse kringen, waar hij werd binnen gehaald als held. In een herziene editie van *Hitler's War* in 1991 waren alle verwijzingen naar de Holocaust en de vernietigingskampen

verdwenen. In een smaadproces tegen de Amerikaanse professor Deborah Lipstadt – door Irving zelf aangespannen – oordeelde de Britse rechter in 2000 dat Irving 'voortdurend en doelbewust bewijsmateriaal verkeerd heeft gepresenteerd en gemanipuleerd' en dat hij als 'een actieve ontkenner van de Holocaust' mag worden betiteld.

Verzendhuis

Grote verspreiders van revisionistisch materiaal zijn verzendhuizen als *Vrij Historisch Onderzoek*, van de Belg Siegfried Verbeke, het verzendhuis *Samisdat Publishing* van de voormalige inwoner van Canada Ernst Zündel en het Amerikaanse *Institute for Historical Review*. Met de komst van internet hebben deze verzendhuizen veel van hun materiaal integraal online gezet. Ook tal van andere neo-nazi uitgeverijen verspreiden al dan niet via internet revisionistisch materiaal.

Bisschop

Het idee dat alle westerse holocaustontkenners extreemrechtse activisten zijn, is slechts ten dele waar. In januari 2009 kwam de ultraconservatieve katholieke Britse bisschop Richard Williamson in opspraak om dat hij in verschillende interviews voor de televisie volhield dat er 'overweldigende historische bewijzen' bestaan die aantonen dat er tijdens WO II geen zes miljoen joden in gaskamers zijn vermoord.

5. Waarom komt veel holocaustontkenning uit het Midden-Oosten?

In het Midden-Oosten is holocaustontkenning een relatief jong fenomeen. Sinds het uitbreken van de zogeheten tweede *Intifadah* (volksopstand) in de door Israël bezette gebieden (september 2000) heeft in de moslimwereld de verspreiding van revisionistisch materiaal echter een hoge vlucht genomen. Daarbij wordt sterk geleund op eerder in Europa en Amerika uitgegeven publicaties. Holocaustontkenning wordt gezien en gebruikt als een belangrijk wapen in de strijd tegen de staat Israël.

'Zionistische propaganda'

In de eerste decennia na het ontstaan van de staat Israël was in de moslimwereld de breed aanvaarde mening dat de Arabieren in het algemeen en de Palestijnen in het bijzonder niet de prijs behoorden te betalen voor misdaden begaan tegen joden in Europa. Tegenwoordig is er in en op de Arabische media steeds vaker te horen dat de Holocaust 'zionistische propaganda' is. Europese en Amerikaanse holocaustontkenners hebben in een aantal Midden-Oosterse landen niet zelden de status van serieuze wetenschappers en worden uitgenodigd op universiteiten voor lezingen en inleidingen. Ook nemen mensen of organisaties die hun solidariteit met de Palestijnen willen tonen, hun toevlucht tot het ontkennen van de Holocaust. Alsof dat zou helpen.

Sprookje

Met name de Iraanse president Ahmadinejad is op dit terrein zeer uitgesproken. In diverse publieke redevoeringen heeft hij verklaard dat de Holocaust 'een legende' is, 'een sprookje, uitgevonden om Israël te beschermen'. Ahmadinejad heeft eveneens meerdere malen publiekelijk opgeroepen tot 'vernietiging van de zionistische entiteit'. Op de in Teheran georganiseerde *International Conference to Review the Global Vision of the Holocaust* (december 2006), waren holocaustontkenners van over de hele wereld uitgenodigd.

VN-resolutie

In januari 2007 veroordeelde de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties 'zonder voorbehoud iedere ontkenning van de Holocaust', maar Iran distantieerde zich van deze resolutie. Holocaustontkenning is ook in sterk in zwang bij radicale Palestijnse tegenstanders van Israël, zoals Hamas en Hezbollah, en bij radicale groeperingen als de Egyptische Moslim Broederschap.

6. Welke rol speelt internet?

Op internet kan iedere persoon zich presenteren als een bedrijf en kan iedere amateur zich voordoen als professional. Het is een laagdrempelig en anoniem medium, een medium dat zich bovendien niet stoort aan internationale grenzen. Internet kent ook geen hiërarchie: echte en valse informatie is soms moeilijk van elkaar te onderscheiden. Vooral voor veel jonge gebruikers kan het moeilijk zijn het verschil te zien tussen goed onderbouwde informatie en een bewust gefabriceerde falsificatie.

Obscuur

Vóór het ontstaan van internet vond materiaal van holocaustontkenners zijn weg niet of nauwelijks naar gewone lezers. Het in twijfel trekken van de Holocaust vond vooral plaats middels pamfletten, boekjes en brochures, meestal in kleine oplages uitgegeven bij obscure nazi-uitgeverijen. In boekhandels en bibliotheken waren en zijn geschriften van holocaustontkenners zelden verkrijgbaar.

Zoekmachine

Internet heeft de beschikbaarheid en de verspreiding van holocaustontkenning sterk vergroot. Iedereen die op zoek gaat naar informatie en het woord 'Holocaust' bij een zoekmachine intypt, loopt een gerede kans terecht te komen op een revisionistische site. Sommige daarvan zijn zeer uitgebreid, meertalig en professioneel gemaakt. Tevens bieden extreemrechtse internetfora en webfora van moslimjongeren soms gelegenheid om uitgebreid te schelden op 'de holocaust-industrie' of 'de propaganda van de Holocaust'. Vooral fora waar niet of nauwelijks gemodereerd wordt – waar iedere posting wordt geplaatst – worden nogal eens vervuild met negationistische postingen.

7. Hoe herken je sites waarop de Holocaust wordt ontkend?

Websites van holocaustontkenners kun je herkennen aan het gebruik van bepaalde woorden, zinnen en redeneringen. Zo worden woorden als 'holocaustmythe', 'holocaustindustrie' en 'radicale waarheid over de Holocaust' opvallend veel gebruikt.

Georkestreerd

Vaak ook wordt er gesproken over de Holocaust als een 'zionistisch complot' en als een 'door zionisten georkestreerde campagne' om een joodse staat te kunnen stichten dan wel overeind te houden. Joden in het algemeen en Israëli's in het bijzonder worden er van beschuldigd dat zij de Holocaust gebruiken als propaganda en als rechtvaardiging om de Palestijnen te onderdrukken.

Persoonlijke missie

Een aantal ontkeners presenteert zichzelf bij voorkeur als wetenschapper of als speurder met een persoonlijke missie, op zoek zijn naar de 'echte waarheid' over de mythe van de jodenvervolgung. De 'echte waarheid' die tot nu toe altijd ontkend, miskend of onderdrukt is door de gangbare geschiedschrijving. Een veelgebruikte uitdrukking van revisionisten is dat de geschiedenis over de Tweede Wereldoorlog geschreven is door de overwinnaars.

Complexe geschiedenis

Revisionisten doen vaak alsof het gaat om de vrije meningsuiting en presenteren zich als voorstander van meer onderzoek naar de 'complexe' en 'verkeerd voorgestelde' geschiedenis van wat er met de joden is gebeurd tijdens de Tweede Wereldoorlog. Bijna alle revisionistische sites betrekken de stelling dat er een wereldwijde samenzwering is om de waarheid over Holocaust te verzwijgen of te onderdrukken.

Manier van redeneren

Revisionistische sites kun je ook herkennen aan de manier van redeneren. Het uitgangspunt is vaak dat de Holocaust niet kán hebben plaatsgevonden; daarna worden hele en halve waarheden en verdraaiingen gepresenteerd om deze vooraf getrokken conclusie te onderbouwen.

8. Is holocaustontkenning strafbaar?

Ja, in veel Europese landen kunnen mensen voor het verspreiden van negationistische ideeën over de Holocaust veroordeeld worden. Landen als bijvoorbeeld Duitsland, Oostenrijk, Polen, Roemenië en België kennen allen een wet die expliciet het publiekelijk ontkennen van de moord op zes miljoen joden gedurende de Tweede Wereldoorlog strafbaar stelt. Ook Israël kent dergelijke wetgeving.

Breder

In een aantal Europese landen, bijvoorbeeld Frankrijk, Zwitserland en Spanje, is wetgeving breder geformuleerd en is het ontkennen van andere genociden eveneens strafbaar. In Tsjechië en een aantal andere Midden-Europese landen kan 'het goedkeuren of proberen te rechtvaardigen van de nazi- of communistische genocide' een gevangenisstraf opleveren van maximaal drie jaar.

Auschwitzlüge

De Duitse wet tegen het verspreiden van de *Auschwitzlüge* (uit 1986) is in vergelijking streng; overtreders kunnen bestraft worden met een gevangenisstraf van vijf jaar. In Oostenrijk kan het publiekelijk ontkennen van de Holocaust zelfs leiden tot een gevangenisstraf van tien jaar. In 2007 lanceerde toenmalig EU-voorzitter Duitsland het voorstel om het ontkennen van de Holocaust en het dragen van nazi-symbolen in de gehele Europese Unie strafbaar te stellen.

Nederland

Nederland kent geen speciale wet tegen holocaustontkenning, maar dergelijke uitlatingen zijn wel strafbaar. Ze vallen in Nederland onder het strafrechtelijk verbod van de discriminerende belediging (artikel 137c Wetboek van Strafrecht) en het aanzetten tot haat (artikel 137d Wetboek van Strafrecht). Ook in bijvoorbeeld Canada en het Verenigd Koninkrijk wordt holocaustontkenning gezien – en strafrechtelijk beoordeeld – als het aanzetten tot haat en als smadelijke laster.

Additioneel protocol

Om hatelijke uitingen op internet beter te kunnen bestrijden, voegde de Raad van Europa in 2003 een Additioneel Protocol toe aan de Conventie ter Bestrijding van Cybercrime. In artikel 6 van dat protocol worden 'ontkenning, grove vergoelijking, goedkeuring of rechtvaardiging van genocide of misdaden tegen de mensheid' specifiek genoemd. Nederland heeft op 7 januari 2009 het protocol goedgekeurd.

9. Zijn er wel eens veroordelingen geweest?

Wetgeving tegen holocaustontkenning is zeker geen dode letter. In veel Europese landen zijn er vonnissen en veroordelingen geweest van mensen die de Holocaust ontkend hadden of belachelijk hadden gemaakt. Een aantal veelbesproken veroordelingen uit het verleden zijn:

- De veroordeling van de Franse extreem-rechtse politicus en leider van het Front National Jean-Marie Le Pen. Hij noemde in 1987 in een televisie-uitzending van RTL-Le Monde de gaskamers 'een detail in de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog'. Deze opvatting veroorzaakte in Frankrijk, maar ook daarbuiten, veel opschudding. Le Pen werd door de rechtbank van Nanterre veroordeeld voor het 'banaliseren' van oorlogsmisdaden en moest een schadevergoeding en publicatie van het vonnis betalen.

- De uitspraak van de Hoge Raad der Nederlanden uit 1997 in de strafzaak tegen de Belg Siegfried Verbeke. Verbeke's revisionistische verzendhuis Vrij Historisch Onderzoek verspreidde ongevraagd pamfletten onder Nederlandse burgers waarop de Holocaust werd ontkend. De Hoge Raad oordeelde dat deze uitlatingen beledigend waren voor mensen van een Joodse afkomst en strafbaar op grond van het verbod van discriminatie. Verbeke kreeg 2250 euro boete en een voorwaardelijke gevangenisstraf van zes maanden.
- De veroordeling in Oostenrijk van de Britse auteur David Irving op 20 februari 2006 voor de rechtbank in Wenen. Hij werd tot drie jaar gevangenisstraf veroordeeld. Tijdens de rechtszaak verklaarde Irving voor het eerst dat hij van mening was veranderd en dat de Holocaust echt moet hebben bestaan. In december 2006 werd de straf omgezet in een voorwaardelijke celstraf en kwam Irving vervroegd vrij.
- De veroordeling van Ernst Zündel in februari 2007 door een Duitse rechter. Zündel, uitgever en beheerder van een uitgebreide revisionistische website, was door Canada aan Duitsland uitgeleverd, nadat hij daar tevergeefs had geprobeerd om een vluchtelingenstatus te bemachtigen. Op grond van de wet tegen het verspreiden van de *Auschwitzlüge* werd Zündel in Duitsland veroordeeld tot de maximale gevangenisstraf van vijf jaar.

Dit zijn slechts enkele internationale voorbeelden. Op de pagina Rechtspraak van het Webdossier holocaustontkenning zijn uitspraken opgenomen van juridische procedures tegen holocaustontkenning in het Nederlandse rechtsgebied, aangevuld met enkele uitspraken van internationale instanties. Op de Rechtspraak van het Publiciteit rond Anne Frank en haar dagboek staan uitspraken van juridische procedures waarin de authenticiteit van het dagboek van Anne Frank in het geding was.

10. Valt holocaustontkenning dan niet onder vrijheid van meningsuiting?

Vrijheid van meningsuiting is een belangrijke pijler van iedere democratische rechtsstaat. Allerlei ideeën, meningen en standpunten moeten vrij en in het openbaar kunnen worden geuit. Ook kritisch wetenschappelijk of journalistiek onderzoek naar wat er tijdens de Tweede Wereldoorlog is gebeurd, mag niet bij voorbaat aan banden worden gelegd.

Beperkingen

Maar vrijheid van meningsuiting betekent niet dat iedereen in het openbaar alles mag zeggen of schrijven. Aan de vrije meningsuiting zijn beperkingen bij wet mogelijk. Zo zijn oproepen tot moord of geweld strafbaar, maar ook beledigen en het aanzetten tot haat. Holocaustontkenning valt daar onder. De toetsing of een meningsuiting strafbaar is, kan echter alleen achteraf door een rechter worden vastgesteld.

Uiteenlopende tradities

Een groot probleem bij de juridische bestrijding van holocaustontkenning op internet is gelegen in het feit dat Europa en de Verenigde Staten uiteenlopende tradities hebben in het tegengaan van lasterlijke meningsuitingen. In de Verenigde Staten zal men niet snel een grens stellen aan de vrije meningsuiting. Het *First Amendment* van de Amerikaanse Grondwet bepaalt dat de wetgever geen wetten mag maken die de vrijheid van meningsuiting onnodig inperken.

Uitwijken

In Europa zal men eerder grenzen stellen aan de uitingsvrijheid, zeker als het recht op bescherming tegen discriminatie in het geding is. Om gerechtelijke vervolging te ontlopen en toch hun boodschap via internet te verspreiden zijn diverse Europese holocaustontkenners daarom uitgeweken naar een Amerikaanse provider.

11. Is de Holocaust de enige genocide die wordt ontkend?

Revisionisme (herziening van de geschiedenis) en negationisme (ontkenning van algemeen erkende historische feiten) komen op bredere schaal voor. Ook andere genociden worden ontkend of gebagatelliseerd. Meestal gebeurt dat met het vooropgezette doel om de daders vrij te pleiten van schuld aan massamoord en misdaden tegen de menselijkheid.

Armeense genocide

De massale moord op de Armenen in het oosten van Turkije tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914 – 1918) wordt door historici algemeen gezien als de eerste moderne systematische genocide. Er zijn in de nadagen van het Ottomaanse rijk ongeveer 1,5 miljoen Armeense slachtoffers gevallen. Tot op de dag van vandaag accepteert de Turkse overheid niet het feit dat de Ottomaanse autoriteiten het doel hadden om door deportatie en verdrijving het Armeense volk uit te moorden. Ontkenning van de Armeense genocide is in de huidige Turkse republiek een officieel overheidsstandpunt.

Holodomor

In disputen over genociden gaat de discussie vaak niet alleen over de feiten, maar ook over de vraag of het begrip genocide, volkerenmoord, de meest geëigende term is om te gebruiken. In Oekraïne bijvoorbeeld is er sinds de onafhankelijkheid veel discussie gevoerd over de vraag of de hongerdood van 4 à 5 miljoen Oekraïners in de jaren dertig van de vorige eeuw wel of niet betiteld moet worden als genocide. Was deze 'Holodomor' het onbedoelde resultaat van de collectivisering van de landbouw? Of probeerde het Sovjet-regime van Stalin het Oekraïense volk uit te roeien? In Oekraïne is het verboden om de Holodomor te ontkennen.

Pol Pot

Meer recente voorbeelden van genocide-ontkenning zijn de moord op 1,5 miljoen Cambodjanen in de tweede helft van de jaren zeventig (door aanhangers van het

voormalig regime van Pol Pot wordt deze moord nog altijd ontkend), de moord op de mannelijke bevolking van Srebrenica in 1995 (die wordt ontkend door Servische en Bosnisch-Servische nationalistes) en de moord op honderdduizenden Tutsi's in Rwanda in 1994 (ontkend door groepen Rwandese Hutu's).

12. Moet je holocaustontkenners bestrijden of doodzwijgen?

Is holocaustontkenning niet een marginaal verschijnsel? Over het feit dat de Holocaust daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, bestaat eigenlijk geen serieus wetenschappelijk of maatschappelijk debat. Ontkenners zijn er in al die jaren niet in geslaagd om hun ideeën ingang te doen vinden bij een breed publiek. Worden deze zonderlingen, door er aandacht aan te besteden of ze te bestrijden, niet veel te serieus genomen? Is doodzwijgen niet de meest aangewezen strategie?

Martelaren

Dat zijn moeilijke vragen die lastig in zijn algemeenheid te beantwoorden zijn. Er zijn mensen die iedere aantasting van de vrijheid van meningsuiting afwijzen. Ze zijn bang voor 'staatsgeschiedschrijving' en wijzen op het gevaar dat ontkenners zich tot martelaren van het vrije woord zullen uitroepen. Ze vinden juridische maatregelen niet de beste oplossing om dit soort krenkende meningsuitingen te bestrijden.

Nadeel

Een belangrijk argument tegen doodzwijgen is dat de geschriften van revisionisten de laatste jaren via internet een zeer grote verspreiding gekregen. Gegeven het grensoverschrijdend karakter van internet is het moeilijk, zo niet onmogelijk, om deze geschriften weer van het net verwijderd te krijgen. Doodzwijgen heeft ook als nadeel dat de falsificaties van revisionisten onweersproken blijven en daarmee de status krijgen van een gevestigde mening. In de trant van 'zo kun je er ook tegen aankijken.'

Monitor

Bestrijden van holocaustontkenning kan op twee manieren: juridisch en educatief. Door het geven van voorlichting over motieven en bedoelingen van holocaustontkenners – onder meer door middel van deze vragen en antwoorden – geeft de Anne Frank Stichting invulling aan de educatieve respons. Holocaustontkenning in het Nederlandse taalgebied is ook voorwerp van onderzoek in het onderzoeksproject Monitor Racisme en Extremisme van de Anne Frank Stichting en de Universiteit Leiden.